

Ohjelmiston laadulliset metriikat

Kasper Hirvikoski

Metriikat käytänteiden tukena
ohjelmiston laadun arvioimisessa

“As software engineers and designers, it’s easy to lose sight of the very human impact of the bugs we ship.”

– MICHAEL JUREWITZ

Kehityksen haasteet

- Testaamisen ja käytön välillä on suuri kuilu
- Virheiden korjaaminen jälkikäteen on kallista
- Virheitä on mahdoton välttää
- Kehittäminen on *haastavaa*!

Mitä laatu on?

Asiakkaan ja käyttäjien asettamat toiveet ja tarpeet.

– ISO & IEEE

Käyttäjä koee ulkoisen laadun

*Hups! Ohjelmisto
kaatui.*

Sisäinen laatu kertoo toteutuksesta

```
10 i = 0
20 i = i + 1
30 PRINT i; " neliö = "; i * i
40 IF i >= 10 THEN GOTO 60
50 GOTO 20
60 PRINT "Valmis!"
70 END
```

Miten arvioida laatua?

- Lasketaan julkaisun jälkeisten virheiden määrä (ulkoinen laatu)
- Arvioidaan mm. lähdekoodin laatua, monimutkaisuutta ja riippuvuuksia (sisäinen laatu)

=

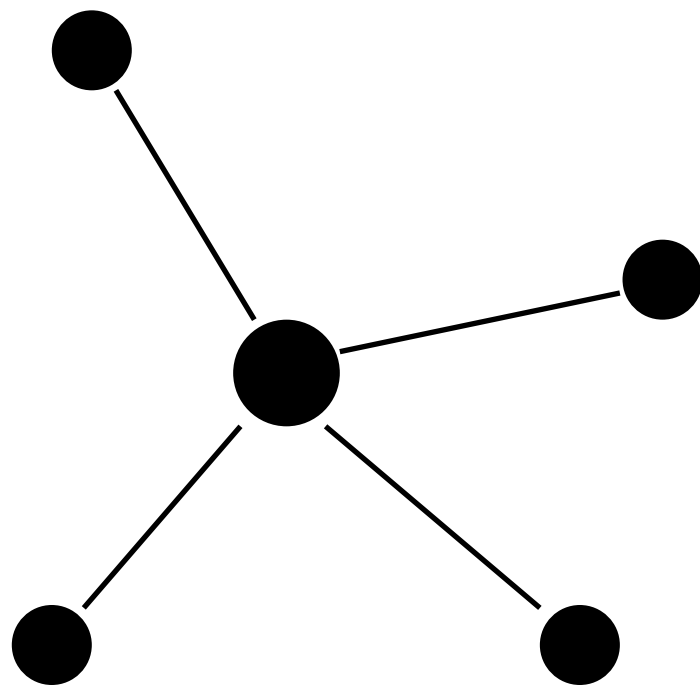
Metriikat arvioivat ohjelmistoa ja
etsivät siitä kriittisiä (virheherkkiä)
komponentteja.

Muutokset lisäävät monimutkaisuutta

+ 4257

- 1631

Komponenteilla on usein riippuvuuksia

Virheet eivät paljastu ilman testejä

```
assertTrue(true);
```

1/1631 riviä katettu testeillä

Perinteiset metriikat

- Perinteisimmät metriikat pohjautuvat koodirivien määrään (< 1990)
- CK-metriikat keskittyvät metodien, ylliluokkien ja lapsien lukumäärään sekä tutkivat komponenttien riippuvuuksia, vastuita ja yhtenäisyyttä (1994)
- Muodostavat muiden metriikoiden pohjan

Pinnalla olevat metriikat

- Koodikirnu
- Verkkoanalyysi
- Testikattavuus
- Mutaatiotestaus

Koodikirnu tutkii muutoksia

- Versionhallintajärjestelmistä saadaan tieto kuinka monta riviä on *lisätty*, *poistettu* tai *muutettu* edelliseen versioon nähden
- Ehdottomat mitat eivät kerro totuutta
- *Suhteutetaan* nämä muutokset aikaan

Koodikirnu tutkii muutoksia

1. Käsiteltyt koodirivit / Koodirivien määrä
2. Poistettut koodirivit / Koodirivien määrä
3. Käsiteltyt tiedostot / Tiedostojen määrä
4. Muutosten määrä / Käsiteltyt tiedostot

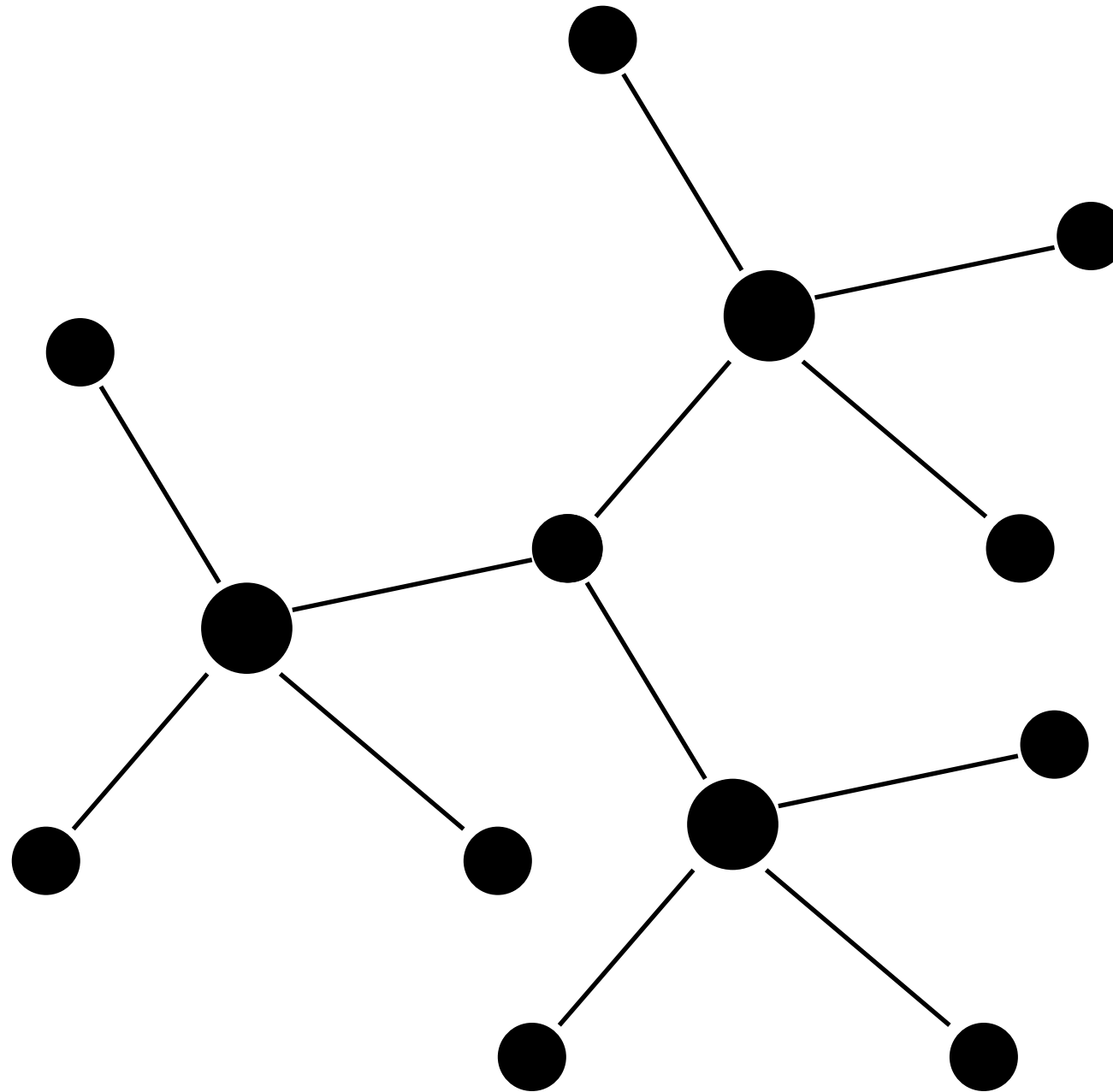
Koodikirnu tutkii muutoksia

- 5. Muutosten ajanjakso / Tiedostojen määrä
- 6. Käsiteltyt ja poistetut koodirivit / Muutosten ajanjakso
- 7. Käsiteltyt koodirivit / Poistetut koodirivit
- 8. Käsiteltyt ja poistetut koodirivit / Muutosten määrä

=

Koodi joka *muuttuu* useasti
ennen julkaisua on virheherkkää.

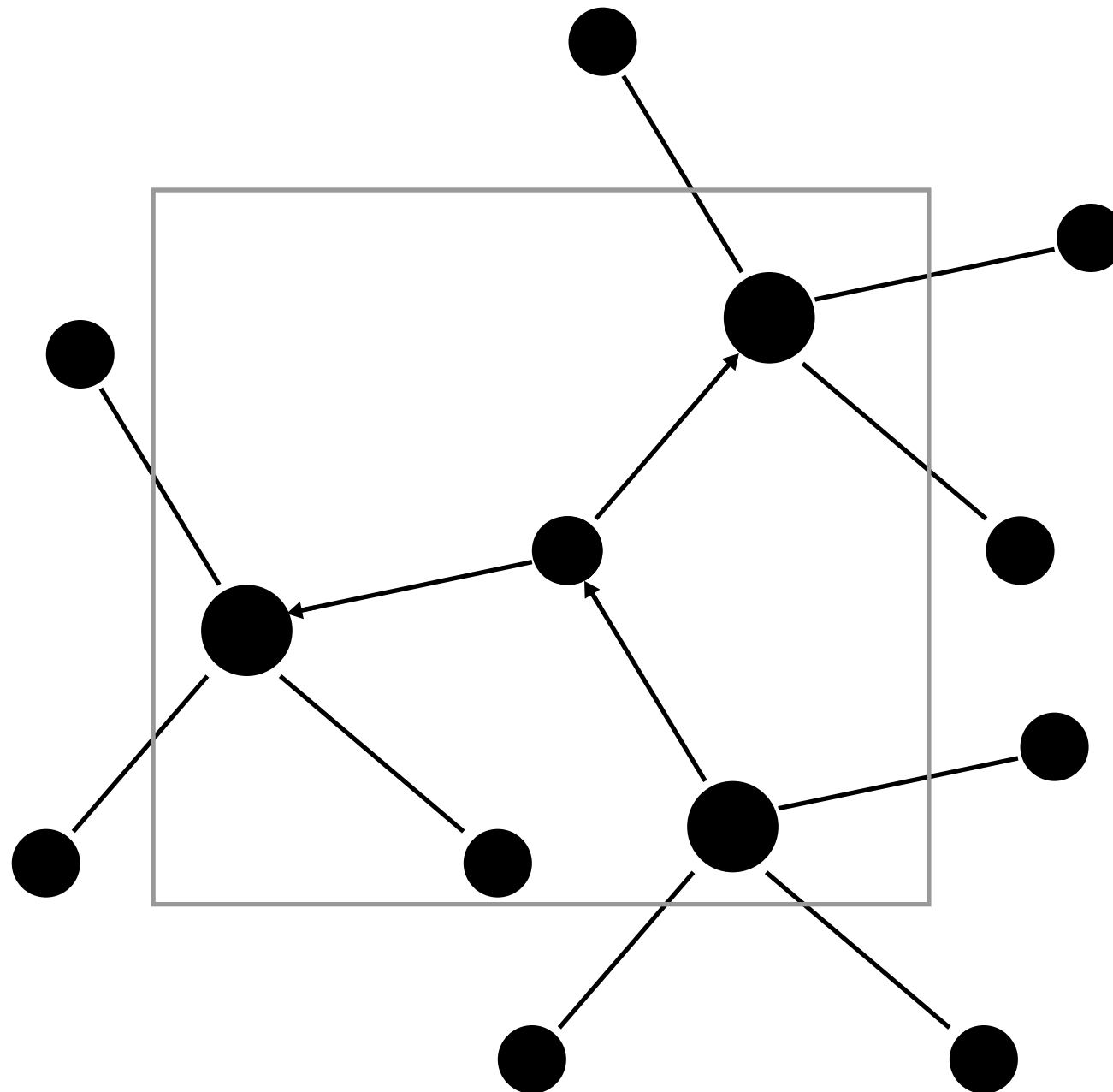
Verkkoanalyysi tutkii riippuvuuksia

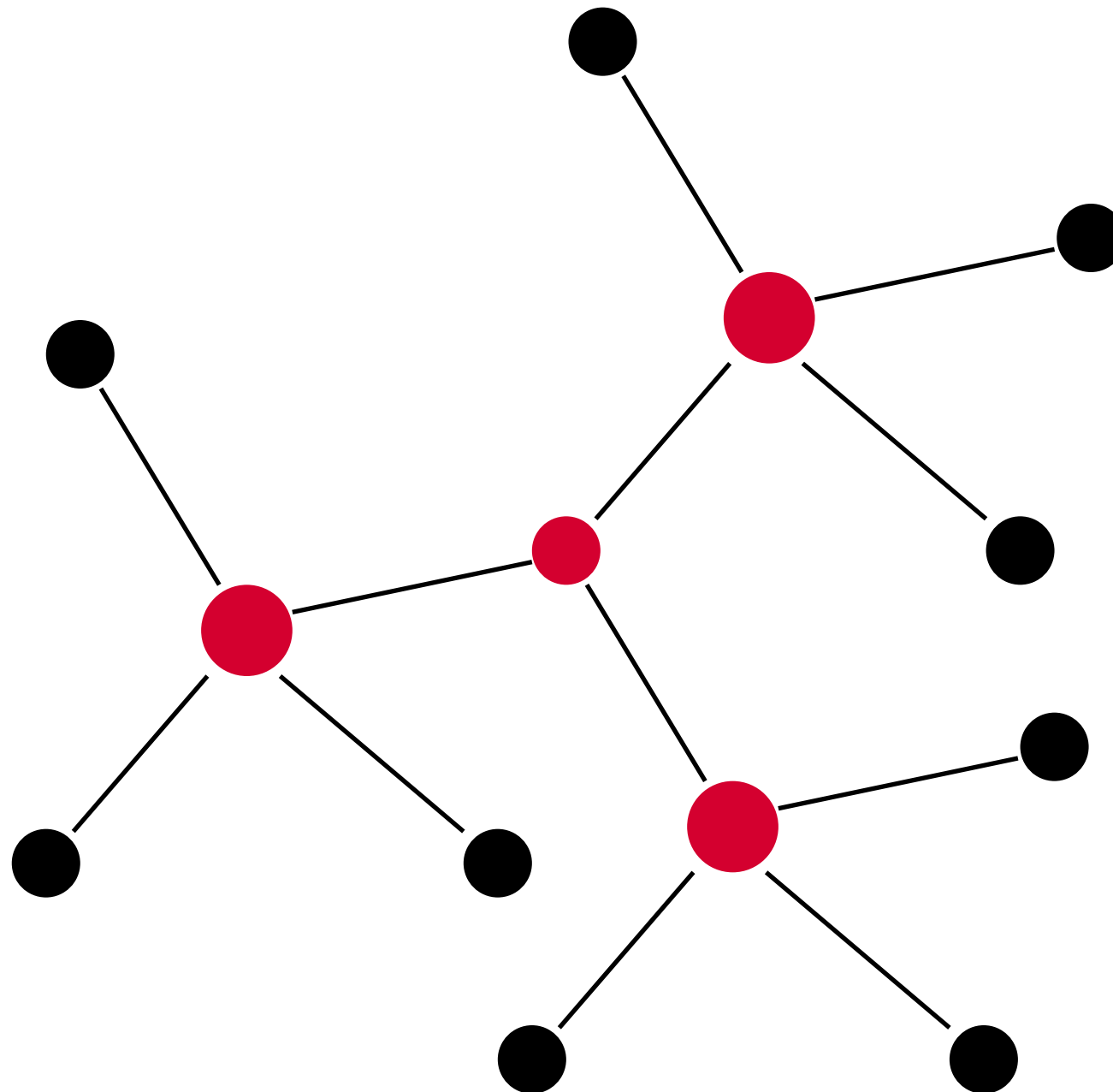
Verkkoanalyysi tutkii riippuvuuksia

- Komponenttien keskinäiset suhteet paljastuvat verkoista
- Yhteydet kertovat kuinka paljon työtä tarvitaan yhteyksien ylläpitämiseen

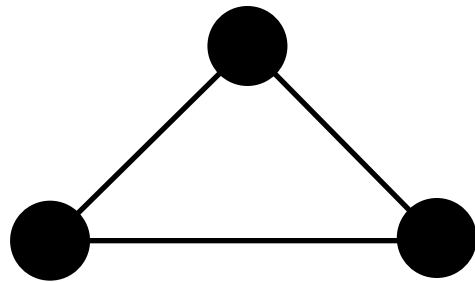
Yksittäisen komponentin riippuvuudet

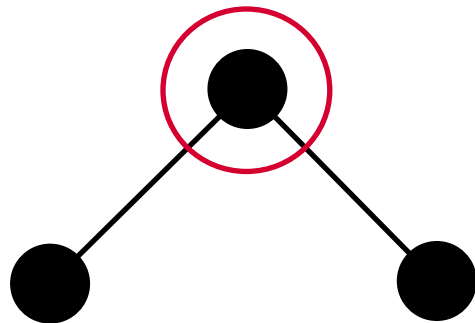
Komponenttien tärkeys

Rakenteelliset puutteet

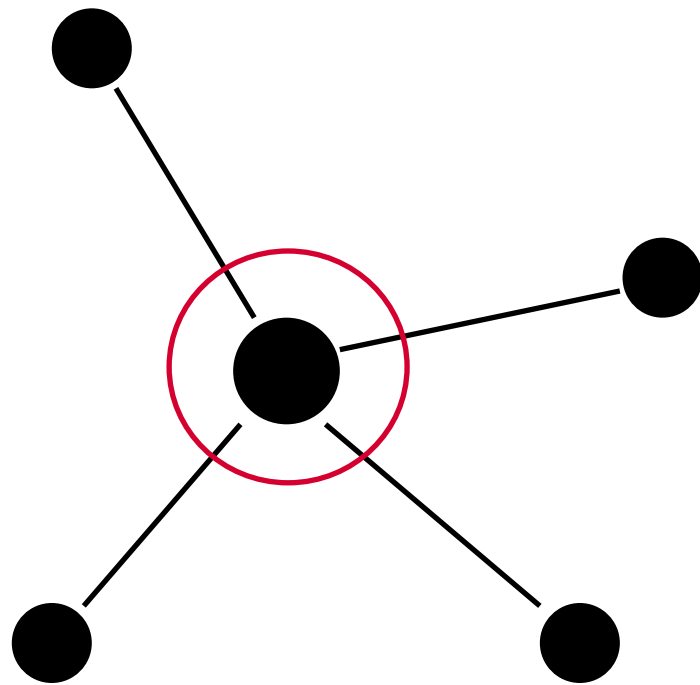

Tasapaino
komponenttien
välillä

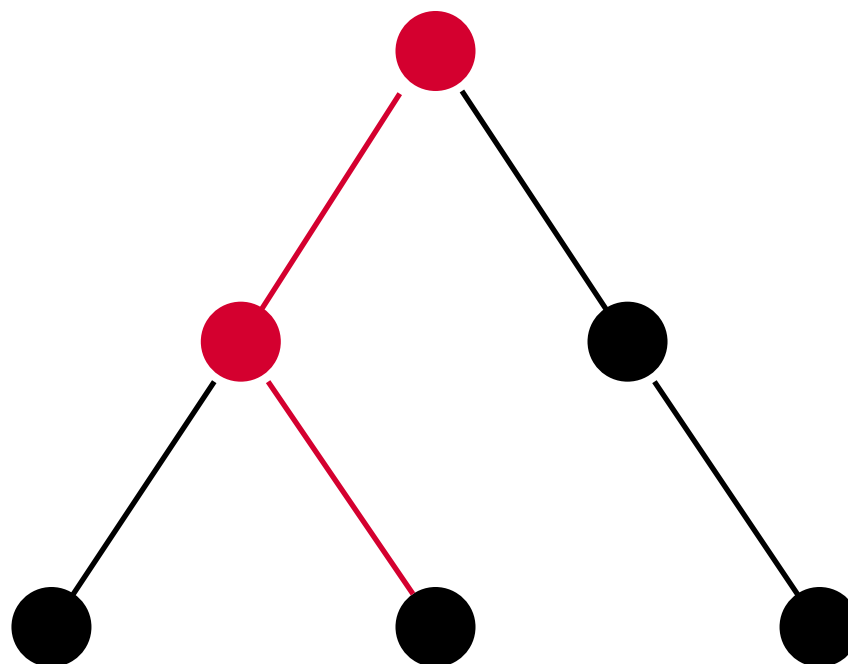

Välittäjäsolmu

Komponentin keskeisyys

Muutokset leviävät riippuvuuksiin

=

Keskeiset komponentit ovat
usein virheherkkiä.

Testikattavuus varmistaa laatua

- Suurempaa testikattavuutta seuraa pienempi määrä virheitä
- Testikattavuuden saavuttaminen kasvaa eksponentiaalisesti, mutta virheet vähenevät vain lineaarisesti
- Mielenkiintoista on tietää kuinka laadukkaita testit ovat

Mutaatiotestaus arvioi testien laatua

- Simuloi kehittäjän aiheuttamia virheitä tekemällä alkuperäiseen lähdekoodiin pieniä syntaksimuutoksia
- Mutanttien ei pidä mennä testeistä läpi
- Haasteet: mutanttien valtava määrä ja yhtäläisyys

=

Virheitä ei pystytä havaitsemaan
jos niitä aiheuttavaa koodia ei ole
testattu vähintään yhdellä testillä.

Metriikoiden haasteet

- Vaikka metriikoita on tutkittu jo pitkään, niiden täydellistä potentiaalia ei ole vieläkaan valjastettu käyttöön
- Metriikat ovat perimmiltään vielä osittain tieteellisiä eikä niitä arvioivia kehittyneitä työkaluja ole helposti saatavilla
- Työkalut tulee saada kehittäjien käsiin!

Koodin kehittäjänä ihminen

commit bc2d230ae4d125f657309bb486259d0640e0904d

Author: Arto <arto@afterlife.Elisa>

Date: Mon Dec 10 00:52:01 2012 +0200

asdasd

commit e4d8a591ff06aeac7c00ae1a30deccf4793a3ca2

Author: Arto <arto@afterlife.Elisa>

Date: Mon Nov 19 00:44:39 2012 +0200

dadaidaam

=

Lopulta *laadukkaan*
ohjelmiston tekee laadukkaat
kehittäjät.

=

Ulkoinen ja sisäinen laatu lähtee
siitä, että ohjelmisto
suunnitellaan,
toteutetaan ja testataan käyttäen
hyväksi todettuja
ohjelmointitapoja ja malleja.

Kiitos!
Kysymyksiä?